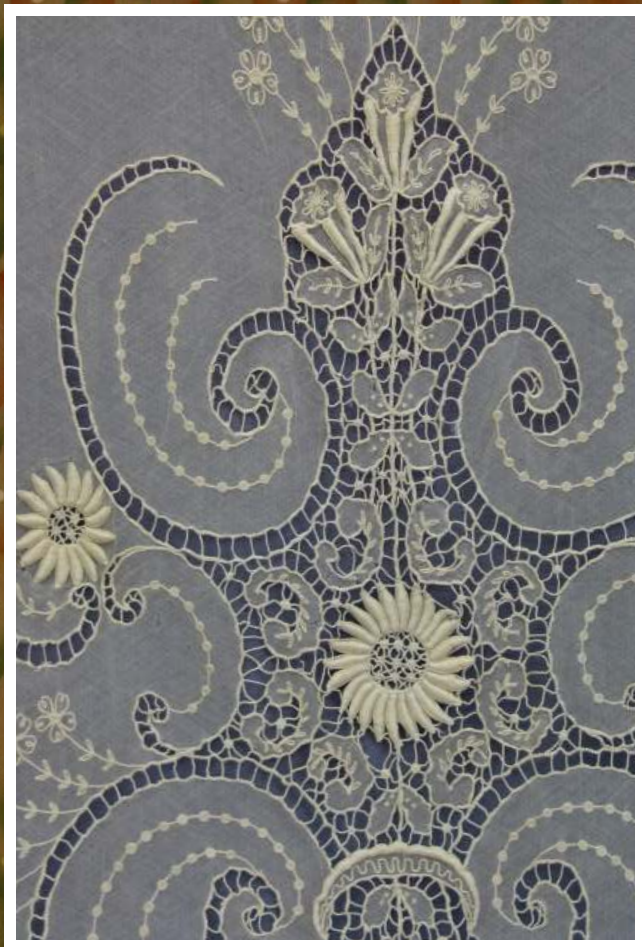
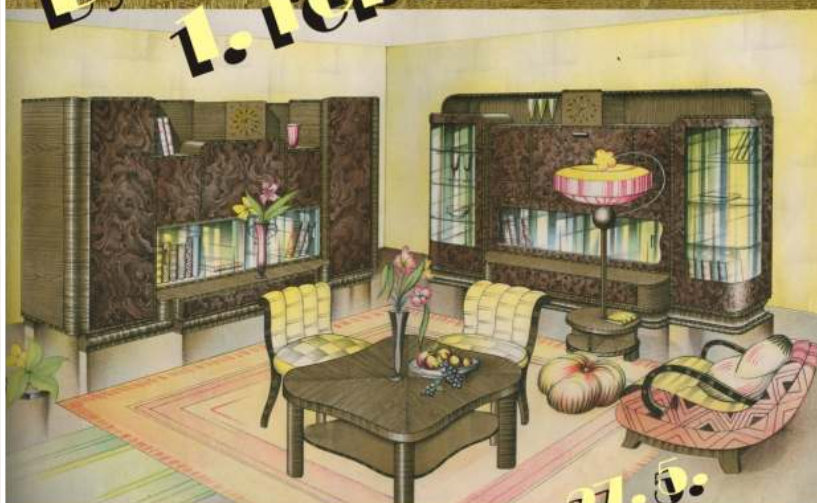

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
1/2018

Bytový textil 1. republiky

21. 3. - 21. 5.
2018

PRACHATICKÉ
MUZEUM

střední denní křeslo Pondělí 10-13 hod
O SVÁTCÍCH OTEVŘENO

Velké nám. 13, Prachaticy
www.prachatickemuzeum.cz

Jihočeský kraj

Jaro 2018

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

27. března Bytový textil 1. republiky (do 27. 5.)

Prachatické muzeum pořádá přednášku Mgr. Pavla Fencia

ROK 1918 NA PRACHATICKU

15. května 2018 od 17 hodin
v přednáškovém sále, vstup z Neumannovy ulice

Jihočeský kraj PRACHATICKÉ MUZEUM

Srdečně Vás zveme na přednášku
Mgr. Vojtěcha Šlapáka
/Ústav světových dějin FF UK Praha/

**ZLATÁ ÉRA
EVROPSKÝCH
BOJOVÝCH
UMĚNÍ** Evropské bojové systémy
od počátků do 17. století

10. dubna 2018 od 17 hodin
v přednáškovém sále, vstup z Neumannovy ulice

Jihočeský kraj PRACHATICKÉ MUZEUM

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)
- ročník 20, 2013 (105,-Kč)
- ročník 21-22, 2014-2015 (117,-Kč)
- ročník 23/1, 2, 2016 (240,-Kč)

STARÉ STEZKY - Supplementum (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. - František Kubů, Petr Zavřel (130,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. - František Kubů, Petr Zavřel (150,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3. - František Kubů, Petr Zavřel (180,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 4. - František Kubů, Petr Zavřel (495,-Kč)

ZLATÁ STEZKA - Paul Praxl (220,-Kč)

KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (30,-Kč)

KAPLE PRACHATICKÁ POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín Mager (65,-Kč)

RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - Jan Antonín Mager (35,-Kč)

PRACHATICKÁ MADONA, katalog výstavy - Zdenka Oberfalcerová (30,-Kč)

CO S TÍM STRDÍM?, katalog výstavy - Petra Richterová (40,-Kč)

SZEPISOVY DĚTI - Lukáš Smola (85,-Kč)

CHTĚLI ŽÍT - Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea

Text: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk: Zdenka Oberfalcerová

Vydalo: Prachatické muzeum 2018

Propagační tiskovina - neprodejné

Bytový textil 1. republiky

27. 3. - 27. 5. 2018

Výstavní sezónu 2018 zahájilo Prachatické muzeum poněkud netradičním připomenutím stého výročí Československa. Nešlo nám o zhodnocení velkých dějinných událostí, ale spíše o vhléd do běžného života. O to, jak se podepsal styl 1. republiky na proměnu intimního prostoru každého člověka, proměnu domova. Bytové textilie se podílejí na celkovém výrazu bytu nebývalou měrou. Ten samý interiér se zásluhou jinak zvoleného bytového textilu může proměnit k nepoznání. Když známe umírněné linie funkcionalistického nábytku 1. republiky, očekáváme spíše strohé vyznění interiéru. A můžeme být překvapeni, s jakými bytovými textiliemi se v něm setkáváme. Ano, oproti předchozímu období dochází díky oblibě jiných materiálů bytových textilií k velkému odlehčení a provzdušnění interiéru. Na druhou stranu nadbytečná zdobnost použitých motivů dlouhou dobu zůstává. V souvislosti s návratem krinolínové módy ve 20. letech 20. století lze dokonce mluvit o motivech na hranici kýče. Přesto se motivika částečně proměňuje, hledá svůj vlastní výraz, kterému podřizuje i výběr některých technik na úkor jiných.

Výstava se snaží předvést charakteristický bytový textil 1. republiky - charakteristický výběrem materiálu, techniky, nebo motivu. Záměrně byl při výběru potlačen továrně vyráběný bytový textil, který nepatřil ve své době k běžně finančně dostupným položkám. Výstava tak předvádí na 150 ručních prací. Valná většina vystavených textilií pochází ze sbírek Prachatického muzea a odkazuje na sbírkotvornou činnost především posledních dvaceti let.

Ručně vyšíváné kuchařky, dečky do políček či ubrusy dominují části výstavy věnované kuchyni. Typické motivy ovoce či potřeb do kuchyně střídají neméně typické holandské motivy, nebo krinolínové motivy ve stylu rokoka či druhého rokoka. Uplatňuje se běžná kuchyňská barevnost: červená a modrá. V souvislosti s oblibou krinolínových motivů se ale nově prosazuje i černá. Kromě vyšívky se na kuchyňských bytových textiliích setkáváme také s textilní aplikací nebo motivy malovanými přes šablonu. I ty jsou na výstavě zastoupeny.

Nejintimnější a zároveň nejkonzervativnější prostředí nabízí náhled do dobové ložnice. Ložnice přímo září bělostí jemných materiálů, rozbitou jen barevnými výplněmi polštářů či prošíváných dek. Právě prošíváné deky patřily za 1. republiky k nejrozšířenějším typům pokrývek, a to jednak pro svou relativní láci, jednak pro svoji praktičnost. Protože se s oblibou šily z lesklých látek s vytkávanými vzory, bylo i povlečení voleno tak, aby tuto krásu zcela nezakrylo. Tak vznikly bělostné kapny uprostřed s otvory různého tvaru, kterými právě pronikal na povrch luxus prošíváné přikrývky.

Samotnou kapitolou prvorepublikových ložnic jsou luxusní přehozy přes postel. Pro jejich výrobu se uplatnily snad všechny dostupné techniky, včetně strojové výšivky. Kvůli značným rozměrům těchto textilií bylo bohužel pro výstavu bytového textilu nutno omezit jejich výběr na předvedení pouze nejzákladnějších technik - výšivky na síti a výšivky richelieu.

Nábytek obývacího pokoje a jídelny dává konečně dostatečně vyniknout typickým a nezbytným dečkám, ať již bělostným či barevně vyšíváním, háčkováním či pleteným. Právě ty pletené se za 1. republiky dočkaly velké obliby, která od té doby přetrvala až do dob nedávno minulých. Prostředí obývacího pokoje nám ale nechává i prostor pro připomenutí charakteristických témat, která svou dobu nepřežila. Na jedné straně je to orientalismus - japonské či čínské motivy na bytových textiliích i bytových doplňcích. Na druhé straně je to samostatná kapitola čajových panenek. Díky zápůjčkám z ostatních jihočeských muzeí a především díky zápůjčce od sběratelky Mileny Drtinové předvádí výstava bohatou a ucelenou kolekci čajových panenek. Na téma Čajová panenka byl k výstavě uspořádán i workshop.

Z ediční činnosti Prachatického muzea

Oběti Velké války v okrese Prachatice a jejich pomníky

U příležitosti 100. výročí konce Velké války připravuje Prachatické muzeum publikaci, ve které budou uvedeny:

- všechny dosud zjištěné oběti 1. světové války z jednotlivých obcí a osad na území stávajícího okresu Prachatice
- jména všech dosud zjištěných obětí v abecedním pořádku
- rejstřík míst, kde došlo k úmrtí vojáků
- přehled pomníků obětem Velké války v obcích a osadách

Čkyně

Ke zjišťování jmen obětí Velké války byly využity dostupné prameny, především obecní a školní kroniky, matriky zemřelých vybraných pěších a střeleckých pluků, databáze VHA, kartotéka zemřelých a také, zejména v případě obcí s německým obyvatelstvem, údaje z vlastivědných publikací německých autorů. Tyto údaje byly konfrontovány se jmény uvedenými na pomnících. Po ukončení práce autoři zjistili, že i když se podařilo shromáždit

téměř tři tisíce jmen obětí, v desítkách případů nejsou tato jména na pomnících uvedena. V mnoha případech také došlo k opačné situaci - jména uvedená na pomnících se v pramenech nepodařilo objevit. Důvodů je hned několik a v publikaci budou uvedeny, Vyhledání a zdokumentování pomníků obětí války probíhalo na podzim roku 2017 a na jaře letošního roku. Některé pomníky bylo třeba fotografovat opětovně ať z důvodů špatných světelných podmínek, nebo kvůli zaparkovaným vozidlům.

Obora

Horosedly

Autoři si jsou vědomi, že kompletní přehled obětí Velké války z prachatického okresu se zřejmě nikdy nepodaří sestavit. Především proto, že by bylo nutné navštívit Kriegersarchiv ve Vídni, což je záležitost časově i finančně nákladná. Přesto lze konstatovat, že předložený seznam nalezených obětí představuje cca 90% všech padlých a zemřelých vojáků, kteří pocházeli z našeho okresu, či v něm dlouho pobývali.

Prachatice 1918 - 1923

Na 100. výročí vzniku Československé republiky reaguje Prachatické muzeum vydáním drobné publikace, která čtenáře seznámí nejen s průběhem konce roku 1918 v Prachaticích, ale nabízí také přehled dění ve městě v prvních pěti letech existence ČSR. Přehled důležitých událostí je doplněn informacemi o úřadech, vojsku, školách, spolcích a politických stranách. Významným osobnostem jsou věnovány malé medailonky. Publikace obsahuje také řadu dobových fotografií.

Výškovice - tak to skutečně bylo

S nebývalým zájmem se setkala publikace, jejímž autorem je pan Josef Nuska z Vnarov. Desítky starých fotografií s podrobnými popiskami představují život obyvatel někdejší obce Výškovice, dnes vimperské osady.

Ediční práce se zhostilo Prachatické muzeum, které také knihu vydalo. Malý náklad 150 výtisků byl rozebrán během dvou týdnů. K vydání se připravuje druhá část, která je věnována především zmizelým řemeslům.

Workshop Čajová panenka

Víte co byla čajová panenka? Příjemné zpestření domácností 1. republiky. Panenka s bohatou textilní sukni zakrývala obvykle čajovou konvici, aby čaj nevychladl. Mohla se ale uplatnit i jinak. Například jako dóza, nebo třeba jehleníček. Panenky se vyráběly již od 19. století, vlna krinolinové rokokové a druhorokokové módy ve 20. a 30. letech 20. století jejich popularitu oživila a zvýšila. K dostání byly v několika velikostech a nepřeberném množství dezénů, nahé i oblečené, s bohatými účesy i holohlavé, které mohly střídat různé typy paruk. Porcelánová tělíčka tvořila běžnou nabídku obchodů s galanterií, proto nebyl problém zhotovit si doma čajovou panenku přesně podle vlastních představ, dovedností či finančních možností.

Tuto možnost letos dostaly i návštěvnice Prachatického muzea v podobě doprovodného workshopu k výstavě "Bytový textil 1. republiky". Akce se dočkala veliké odezvy veřejnosti. Bohužel, výstava trvala jen krátce, proto mohl workshop proběhnout během výstavy pouze třikrát. Účastnice se nejprve seznámily s historií čajových panenek, mohly si je pro inspiraci připomenout na výstavě nebo alespoň na fotografiích. Připravena měly tělíčka vyrobená z keramické hmoty, která si mohly podle libosti domalovat či dozdobit. Tělíčka byla k dispozici ve více velikostech, aby bylo možné vyrobit buď klasickou čajovou panenku na drátěné konstrukci, nebo panenku v podobě dózy. Na výrobu textilní sukně si dámy přinesly své vlastní materiály, aby konečný výsledek dopadl přesně podle

jejich představ. A výsledky byly opravdu inspirativní!

Jarní edukační programy

V období masopustu jsme pro MŠ a I. stupeň ZŠ připravili edukační program **Masopust držíme - Masopustní a fašankové zvyky v Čechách a na Morave**. Děti se během tohoto programu seznámily s lidovými zvyky, které se vážou k období od Tří králů do Popeleční stredy. Pripomněly si typické pokrmy spojené s masopustním obdobím. Dozvedely se, čo znamená masopustní občuzka, kdo šel v čele masopustního pruvodu, čo symbolizují jednotlivé masky v pruvodu a jejíč role pri občuzče. Zataňčily si „mečový taňeč“ a vytvorily si masku čtyrňohé klibňy.

Predjarňí a jarňí zvyky si mohly děti pripomeňout v programu **Postní nedele a vítání jara**. Děti z MŠ a I. stupně ZŠ si priblížily lidové zvyky a tradiče spojené s predvelikoňočníím obdobím a vyrobily si líto a Moraňu.

O jarňíčch prázdňíňáčch usporádalo Pračatičké muzeum výlet vlakem do písečké Sladovňy pro čča 30 účastňíku. Děti si zahrály v predstaveňí Děti lví srdče, vyzkoušely si tečňňiku papírmaš ve výtvarňé laboratorii a svet mravečču prozkoumaly v expoziči Mraveňíšte.

Pro školňí skupiny byla pripraveňa ve dňečch 26. - 28. 3. velikoňoční dílna, kde si děti zdobily krasliče voskovým reliéfem pod vedeňím lektorky Leňky Volkové, která je člěňkou Asočiače malíru a malírek kraslič České republiky. Návštevňíči Pračatičkého muzea si mohli prohlédňout a vyzkoušet 29. a 30. brezňa tradičňí velikoňoční remesla a tečňňiky. Leňka

Volková zdobila kraslice pomocí voskového reliéfu a s Miroslavem Šefčíkem si mohli návštěvníci uplést vlastní pomlázku.

Pro aktuální jarní výstavu Bytový textil 1. republiky byl ve spolupráci s kurátorkou výstavy připraven edukační program pro MŠ, I. a II. stupeň ZŠ. Pomocí vystavených exponátů a interaktivních prvků se děti dozvedely, jak vypadala typická prvorepubliková domácnost. Co všechno musela umět a obstarat žena, aby zajistila šťastný chod rodiny. Na základě získaných informací porovnávaly, jak fungovala rodina dříve a jak funguje dnes. Program pro II. stupeň základních škol byl doplněn informacemi o fungování školství před vznikem 1. republiky a během ní. Jaký byl rozdíl mezi vzděláním dívek a chlapců. Jaká nová práva ženy získaly se vznikem první republiky. Na závěr si děti vyzkoušely šít na šlapacím šicím stroji a pomocí techniky stírání voskovek přes šablony si ozdobily vlastní látkové pytlíčky.